

СЕКЦІЯ 4.

ІНОЗЕМНА МОВА ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Наталія Петрушова,

канд. філол. наук

доцент кафедри загального і слов'янського мовознавства та іноземних мов
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Ольга Петрович,

викладач кафедри загального і слов'янського мовознавства та іноземних мов
Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

ОСОБЛИВОСТІ ЧИТАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ ТЕКСТІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчання іноземній мові студентів непрофільних спеціальностей у сучасних програмах підготовки фахівця вимагає професійно орієнтованого підходу, тобто вивчення у тісному поєднанні із профільюючими дисциплінами за спеціальністю. Введення дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» призвело до необхідності по-новому підходити до викладання іноземної мови, підшукувати нові прийоми, засоби та методи навчання, з метою досягти успішного оволодіння студентами навичок професійно орієнтованої комунікації за фахом. Вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах на професійній основі, на нашу думку, є необхідною складовою для професійного розвитку студентів, для становлення їх як творчого спеціаліста, здатного до спілкування на професійному рівні. І взагалі, іноземна мова на етапі розвитку вмінь та навичок налагодження контактів у іншомовному середовищі, допомагає краще оволодіти власною мовою, навчитися культурі спілкування.

Метою нашого дослідження є доведення факту, що основою професійно орієнтованого навчання іноземним мовам є використання професійно орієнтованих текстів, які містять актуальну та доцільну інформацію з фаху студентів. Як визначає Л. В. Ломакіна, «основою курсу іноземної мови при

професійно-орієнтованому навчанні стають автентичні тексти, сформовані за тематичним принципом. Їх супроводжує система вправ, що спрямована на розвиток необхідних для цього навичок і вмінь» [3]. Читання автентичних текстів за спеціальністю є засобом забезпечення збагачення словникового запасу у професійній області, що відповідно є першим напрямком у роботі з розвитку мовлення. Автентичний текст є одним із ефективних шляхів формування іншомовної особистості студента на заняттях з іноземної мови, оскільки у Рекомендаціях Ради Європи зазначено, що автентичний текст є центром будь-якого акту мовленнєвого спілкування, зовнішньою предметною з'єднувальною ланкою між тим, хто продукує, і тим, хто сприймає, спілкуються вони безпосередньо чи на відстані [2, с. 93]. Автентичні тексти сприяють ефективному оволодінню іноземної мови та формуванню іншомовної особистості, є одним із видів навчальних матеріалів, оскільки автентичність запропонованих текстів забезпечує природність їх лексичного наповнення, оригінальність слово використання.

Професійно орієнтовані тексти є джерелом збагачення словникового запасу студентів, прикладом використання термінологічної лексики в контексті, який допомагає конкретизувати значення слів та словосполучень, пояснити випадки їх вживання відповідно до встановлених мовних норм і стандартів. Крім того, читання є дуже важливою навичкою для студента, яка «забезпечує йому доступ до подальшого вдосконалення мови та для продовження особистої освіти» [6, с. 200].

Щодо самого процесу читання, то він є складним, багатокомпонентним, оскільки для розуміння та аналізу інформації в тексті студент повинен застосовувати знання з граматики іноземної мови, вміти визначити тематику, використовувати навички осмислення незрозумілих частин тексту через контекст, тощо. Читання як вид діяльності завжди має на меті розуміння тексту, а очікуваний результат визначає як кількість отриманої з тексту інформації, так і її характер. Слушним є твердження Н. Г. Мойсеєнко, Л. В. Сізової [4, с. 198], які зазначають, що «під читанням ми розуміємо процес реценції графічно

зафіксованого тексту, результатом якої є створення смислів, зумовлених лінгвістичною та екстралінгвістичною компетенціями особистості. Для того, щоб процес читання був результативним, читач повинен адекватно інтерпретувати смисли, закодовані в тексті автором, для цього повинні збігатися їх лінгвістична та екстралінгвістична компетенції, що виявляються в зазначеному відрізку мовлення» [4, с. 198–206]. Сучасне трактування процесу читання передбачає його зв'язок із рецептивними стратегіями. Так, У. Грейб визначає читання як активний процес розуміння, під час якого студентів потрібно навчити ефективних читацьких стратегій [5, с. 377]. Завданням роботи з фаховим текстом є отримання інформації з тексту в об'ємі, необхідному для вирішення конкретного мовного або комунікативного завдання.

Формування у студентів текстової комунікативної компетенції, що включає в себе знання, уміння і навички, які забезпечують текстову діяльність читачів (когнітивну обробку, розуміння й інтерпретацію автентичних професійно-орієнтованих текстів різних структурно-мовленнєвих типів, властивих даному регістру), їх гнучкість, вміння користуватися своїми мовленнєвими та мовними навичками. За Г. Барабановою, професійно орієнтоване читання – це «складна мовленнєва діяльність, обумовлена професійними інформаційними можливостями і потребами» [1, с. 70–71]. Особистісно-орієнтований підхід до вивчення іноземних мов може виступати найважливішим фактором становлення вільної творчої особистості, яка володіє усіма професійними навичками завдяки значному потенціалу іноземної мови як дисципліни, заснованої на спілкуванні, і такої, що розвиває рефлексивність мислення, професійну культуру й самосвідомість, загальну компетентність майбутніх фахівців. Мотивацією при оволодінні іноземною мовою насамперед служить професійна потреба студента, який готується стати висококваліфікованим фахівцем зі знанням іноземної мови. Тому однією з головних особливостей іноземної мови для немовних спеціальностей повинен бути професійно орієнтований характер, відображений у навчальній меті і змісті навчання.

Отже, професійно орієнтовані тексти, на думку багатьох дослідників, задовольняють інформаційно-пізнавальні потреби студентів, служать опорою для стимулювання навчальної мовленнєвої взаємодії студентів на професійну тематику та доповнюють їх знання з фаху. Тексти фахового спрямування є джерелом для розширення фахового термінологічного словника, предметом читання та обговорення на заняттях, основою для використання в ситуаціях мовлення, для аудіювання, тобто для цілеспрямованої і продуктивної мовленнєвої діяльності студентів.

Список використаних джерел:

1. Барабанова Г. В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання в немовному ВНЗ : монографія. К. : Фірма «Інкос», 2005. 315 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, оцінювання / Науковий редактор укр. видання доктор пед. наук С. Ю. Ніколаєва. К. : Ленвіт, 2003. 273 с.
3. Ломакіна Л. В. Професійно-орієнтоване навчання іноземної мови у вищому технічному навчальному закладі : *materials of the XI International Research and Practice Conference «Fundamental and applied science – 2015»*. Sheffield UK, 30.10-07.11.2015: Volume 7. С. 64–66.
4. Мойсеєнко Н. Г., Сізова Л. В. Засоби інтенсифікації вивчення російської мови студентами-іноземцями економічних спеціальностей за допомогою текстів професійного спрямування. *Слов'янський збірник*. 2015. Вип. 19. С. 198–206.
5. Grabe W. Current developments in second language reading research. *TESOL Quarterly*. 25, 1991. P. 375–406.
6. Strevens P. *New Orientations in the Teaching of English*. Great Britain. Oxford University Press, 1977. 235 p.

Mykola Nikonov,

student of Sumy State University

Igor Kramskyi,

student of Sumy State University

DEVELOPMENT OF ALGORITHMS FOR MEASURING NONSINUSOIDALITY VOLTAGE AND TEMPORARY OVERVOLTAGE

Today, operating electrical networks, low and high voltage devices, and engines cause incidents that are characterized by the deviation of parameters from the